

BÁTASZÉK ÉS SÁRKÖZ

— TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI, TANÜGYI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP. —

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 8 K.
Fél „ . . . 4 „
Negyed „ . . . 2 „
Egyes szám 16 fill.

Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Bátaszéken, Király-ut.**

Szerkesztő:
Joó Károly.

Kiadó:
Szélig Gáspár.

Hirdetési ár:

Egész oldal . . . 20 K.
Fél „ . . . 10 „
Negyed „ . . . 5 „
Nyiltérnek sora 30 fill.
Hirdetések a nyomdában
is fölvetnek.
Kéziratok vissza nem
adatnak.

A civilizáció magas fokán.

A civilizáció, az emberi szellem fejlettsége, intelligenciája, a természeti erőket is bilincsbe szorító, lenyügöző nagy műveltség vajjon a szív húrjait is nemessebbé, tisztábbá ajzza-e? A leghatározottabb „nem“-mel kell erre felelnünk. Sőt az utóbbi évtizedek lepergése alatt, egészen mostanáig megdöbbenve kell tapasztalnunk, hogy az emberi elme tisztulásával, fokozatos fejlődésével és csodás kialakulásával az érző szerv, a szív megjegeczesedik, elfásul, megkövesül. A rideg ész ura mindennek, a szív nem lát, nem hall nincs igaz részvét, nincs irgalom, nincs könyörületesség; hiányzik a felebaráti, testvéri szeretet, ösmeretlen a jóság, a gyengédség, a szánakozás; a tetszelgéstől ment humanizmus végképp jobblétre szenderült, mikor egyik lábával a sirban áll a legszentebb, a legfenségesebb, a legnemesebb érzelem — a szülői szeretet.

Felháborító, arczipiritó az a hallatlan eset, a mely nemrégiben került a nyilvánosság elé, mikor ugyanis kitudódott, hogy szülők önvérüket, saját édes gyermeküket a legemberietlenebb módon ütlegelték, verték, kinozták, éhezettették, égési sebeket ejtettek rajta, ily módon akarván eltenni láb alól az ártatlan lelket. Hát nem áll meg az ész, hát nem korbácsolja az ember arczába a vért e brutális kegyetlenség? De mikor e szülők elfajult erkölceit, megtompult érzéseit tekintjük, akkor látjuk csak, hogy az ember nagyobb

állat lehet az állatnál. Mert ez az eset élénken illusztrálja, hogy ember állatiasság tekintetében fölülmulhatja még az állatot is. A legvadabb ragadozó sem olyan bestia, mint ez az emberi pár, mely minden jobb érzés híjján, a legnagyobb hidegvérrel, megborzongató flegmával agyonsanyargatta, megkinozta gyötörte gyermekét. Az állat is megvédi kölykeit, minden csapás, veszedelem, külerőszak ellen gyengéd szeretettel óvja, őrzi és még saját élete árán is megmenti a kölyköket. De ezek a szülők, kiknek a sors, vagy ebben az esetben inkább a végzet gyermeket adott, sohasem tudták vagy voltak képesek átérezni azt a nagy, végtelen szeretetet, mely a vérükről való gyermek iránt kell, hogy megnyilvánuljon bennük. Nekik teher volt a magzatjuk, hát elemészteni akarták. Mellékesek itt a körülmény, hogy vajjon a legnagyobb nélkülözésekben volt-e részök s alig-alig tudták megszerezni a betevő falatot — a maguk részére. Nemte'len cselekedetöket, brutális tettöket nem mentheti semmiféle kifogás; hasztalan hozzák fel érvül az éhinséget, a koplalást, nem enyhíti vakmerő, szivtelen eljárásukat semmi, de semmi.

Ha már életet adtak egy emberi lénynek, viseljék gondját, daczoljanak vézsszel, viharal, éhséggel, szomjussággal, ha munkát nem találnak, kolduljanak, csak hogy a gyermeknek meglegyen az a falat kenyere, a mi éppen, hogy elcsitítja az éhség kinos fájdalmát. Ám ők — a kitartóbbak, többet elbirók —

nézzenek szembe az éhség rémes, ijesztő tekintetével, de ne az ártatlan kisdedit dobják oda neki áldozatul.

Nem érdemelnek kegyelmet, sőt a legnagyobb, legkeményebb büntetés is enyhe gaz, aljas, borzalmas cselekedetükért.

Az a szülő, kiben nincs egy szemernyi jó érzés sem és ily óriási foku kegyetlenségre képes, a poklok poklát érdemli meg.

Kell, hogy ily erős szavakkal illessük e csunya gaztettet nehogy a civilizáció folytonos haladása elérzékeltelítse az embereket és ilyen rossz példának követői akadhassanak. Kell, hogy pellengérré állítsuk az ilyen fenévadakat, nehogy a jobb érzések magas példáját bemocsokthassák és szó nélkül tűrjék az emberi észnek a szíven való tultengését, az erkölcsök ily foku elaljasodását.

Y.

Szociálpedagógia az iparosok szolgálatában.

A szociális kérdések megoldásánál nagy fontosságú szerepet játszik a pedagógia is. A nemzet kasztszerűleg két pártra oszlik. Az egyik párt az, melyet a társadalom védőszárnyai alá terelt, oltalmába fogadott, hogy a tanulás által belőle embereket

neveljen. Ezekre aztán ügyel, érdekükért felszólal, érettek harcol. A másik rend pedig a többség, a mely a produktio elemet képviseli, s a mely martalékul van odadobva az idők, a sors árjának. Nem igen harcolnak, szállnak sikra ügyükért, neveltetéséről is csak felületesen gondoskodnak; a maguk erejére vannak hagyatva, önmaguknak kell küzdeniök azokért az érdekekért, a melyektől a születés vagy a helyzet megfosztotta őket.

Ezekben a proletárokból aztán szabadon fejlődhetnek ki a durvább ösztönök, mert hiányzik belőlük az, a mi a széphez, a nemeshez vonzaná őket, s a koresma, a pártérdekek káros légkörét szívják magukba.

Az intelligensebb elem oktatásáról tudományos vitákat, felolvasásokat tartanak és ezek mellett ugyszólván teljes elhagyatottságában, magára utalva, senki által figyelembe nem véve nevelődik fel a nemzet produktio osztálya.

Pedig helyzetöknél fogva éppen ezeknek van szükségük irányító nevelésre; ezeknek kell bizonyos direktivákat kapni, melyekre támaszkodva az étellel való küzdelemben értelmes egyénekké fejleszthessék magukat.

E célú szolgáltni volna feladata a már létesített és a még létesítendő ifjusági egyesületeknek. Érdekes és nagy horderejű az a kísérlet, a mely ezt a kérdést megoldás felé vinni van hivatva.

Egy fővárosi igazgató az ipariskolai tanulók között ifjusági kört létesített, mely feladatául tűzte ki, módot nyújtani arra, hogy az inasgyerekek vásár-

TÁRCZA.

Érdekes emberek.

Irta: Báticaszéki.

(Vége.)

Hymnusokat zenghetnék szépségéről, jóságáról, szíve dobbanásairól, hangja égi csengéséről, angyali voltáról, de (pirulva bár de bevallom) — gyengék pegázom szárnyai. Erőtlen törpe vagyok Myrtusági Józsuá egéverő alakja mellett. Parányi kobozom, némulj el tehát, nézd és csudáld és bámuld őt, a muzsák kedvencét mint pengeti isteni lantját Tekints oda, szerényke hangszerem — de alattomban csak, mert tündöklése megvakít — tenyerébe hajtva göndör fejét, némán, busan ül a legtávolabbra eső zugban. Szemei könytengerben csónakáznak, kebeléből a fájdalmas sóhajok ezre kél . . . és ime, hallga . . . ajkai megnyílnak, szól:

Titokban szeretlek, titokban imádlak:

Leányka, angyalom, meghalok utánad . . .

Váltig nógatja Borultész Jakab, a „Számí L. & comp.“ ezég csendes társa: Józsuá ne buslakodj, Józsuá, ne szomorkodjál, vígan megyünk tönkre!

Hiába, ma nem hallgat senki szavára: feltette magába, hogy főfájása legyen és lön főfájása. Elkeseredésében felmarkolja poharát, kihajtja fenéig, gondolván, pokolra kergeti bánatát: de a bánat, hejh, kutya hü vendég biz a! szörnyen ragaszkodik Józsuához és Józsuá tovább busul, tovább szövö, szövögeti költő lelke ábrándjai . . . Meg sem is látja fináncz-kolegáját Jóborissza Kari, a legények legnagyobbika ölében. Pedig — szavamra mondom — ritka szép látványosság!!

— Egy baja van csupán — szólal meg szeliden Kari.

— Az enyémnek is csak egy — viszonozza Roman Gligor.

— Sokat zsémbel — folytatja félénken amaz, óvatosan körülnézve.

— Szakasztott olyan, mint az enyém! — mondogatja örömmel a fináncz.

Persze, volt eszük a tulboldog férjeknek halk hangon emlegetni az asszonyt, nehogy — Isten őrizz! — megneszelje valahogy szép szomszédnőjük, Tekla nagysám, a zongoraművésznő. A tudós hölgy szellemes csevegéseit feszült figyelemmel hallgatja a társaság minden egyes tagja, de különösen Myrtusághy

nap délutánjukat hasznosan töltsék el. Ez ifjusági körnek bárki is tagja lehet, anélkül, hogy erre kényszerítenék vagy ez bármi kötelezettséggel járna.

Az összejöveleken egy önként jelentkező monológokat ad elő vagy egy felvonásos színműveket játszanak el melyeket a tanári kar előre kiválaszt. Majd egyesek által felvetett kérdésekre adják meg a válaszokat és magyarázatok által tájékoztatják őket a földrajzban, történelemben, alkotmánytanban és egyéb tudományokban.

Ez intézmény szociális jelentőségét fokozza az a körülmény, hogy rendeltetése lerombolni azt a gátat, mely nálunk az iparos mester, az iparossegéd és iparostanoncz meg az ugynevezett művelt osztály közt fönnáll.

Természetes, hogy a délutáni szórakozás nem állhat csak gyönyörködtető részből, hanem alaposan gondoskodnak arról, hogy az ifjaknak bő alkalma nyíljon az önmivelésre, a folyton fokozódó továbbképzésre. Van a körnek könyvtára és hírlapok állanak rendelkezésére.

Az ipariskolai tanuló e közben azonban nemcsak szórakozást, hasznos tudnivalókat talál, hanem lelkének nemesítése is itt folyik le. A haszontalan léha gondolatnélküli multságokat, melyeket később a durvább kedélyű embereknel könnyelmű dorbézolás szokja felváltani, illetőleg követni, kerülni tanulja itt, mert lelke a szebb érzékek, a tudás vágya iránt fogékonyra lett téve. Az ivás, kártyázás és hasonló szenvedélyek iránti hajlam a szabad, nemes gondolatcsere, a beszélgetés közben való tanulás, jó köny-

(ha nem tudnám róla, hogy ahány szoknya, annyi szive, azt mondanám, szerelmes beléje.) Kari és a vékonydongájú fináncz, akik — önagysága szenvedélyes tánczosnő lévén, ugyancsak (jeggyűrűvel a mellényzsebben!) beleizzadnak a tánczba! Node kijut a többinek is bőven a jóból. Konkoly Eliás, a poétalélek és testvéröcsöcse: Máthé, a világhírű versenyivó és díjbirkózó, Lónátháni Józsi, a közkedvelt szólista, Paulus Lefoushoth, a jeles amerikai utazó kutató és felfedező, aki — mellesleg szólva — azért viseli az „amerikai“ nevet, mert amerikailag mulat, amerikai tempóban issza a vörös bort, mondom, ezek e híres legények adják most kézzel, kézre a bájos leánykát.

Bujdosik a pohár, a cigány meg huzza, huzza az „Isteni csárdást“, a Kari nótáját. De amikor legjavában huzná, egyszerre csak felpattan az ajtó. Hallott csend. Minden szem a bejáratnak irányítva. Az óra éjfél üt. A szellemek órája ez . . . Nini — minden jó lélek dicséri az urat! — egy istentelen hosszú láb . . . egy kar . . . ismét egy láb . . . most egy rövidszáru cseréppipa . . . végül az egész ember. Ugyan ki nem ismeri ezt a szellemet? A társaság lelkesen megéljenzi az öreg Myrtusághyt — mert

vek olvasása és megfelelő művek elszavalása által csirájában el lessz fojtva s az ifju lélek magasabb légkörből tekinti az élet magasztos célját, mint azok a magukra hagyatott szegény iparosok, kik az elvégzett munka után lelki szórakozás helyett a test élvezeteinek kielégítésére gondolnak csak.

Nagy erkölcsi erő rejlik tehát a kicsinek látszó ujitásban. Nagy horderejű következményeket von maga után ez az intézmény, melynek fejlesztését mindenhol ajánlhatjuk. Természetesen nem szabad megfélekezni a kellő felügyeletről, hogy az iparostanulók tényleg csak a nemes célnak szenteljék szabad vasárnap délutánjukat.

Mindenesetre ez a vállalkozás megérdemli a közfigyelmet, mert fontos lépés az a produktio elem felkarolásához, s a szociálpedagógia is közelebb jut vele célja eléréséhez.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Hitközségi tanács ülés.** A bátaszéki r. kath. hitközségi tanács e hó 7-én ülést tartott, melynek egyedüli tárgyát Hofhauzer Antal műépítész azon levélben adott válaszá-
nak közlése volt, a mely szerint hajlandó a templom kifestésére vonatkozó terveket elkészíteni, a felügyeletet eszközölni a kifestési ár $9\frac{7}{10}$ %-ért. Ez 15 ezer koronánál majdnem 1500 korona volna. Tudván, hogy mint ké-

hát iszen ő jó olyankor, mikor az ördög sem gyanítja, — ki is mint egy viszonzva a királyfi fogadtást, kalapot emel és jobbát — szemvédő gyanánt homlokára helyezi és méltóságteljes leereszkedéssel szemléli a vidám fiatalságot, miközben barátságos mosolylyal foglalja el — az asztalfőt. Fellepte új kedvet varázsol a kedélyekbe. Ó, azok az ő szellemes adomái!

— Hát Göde Bandi? kérdi oly ártatlan ábrázattal, mintha észre sem venné a teke asztal alatt szundikáló korhelyt, aki nevét hallván, egykedvűen dudolni kezd:

É-én va-agyok a fa-alu ro-ossza-a . . .

— Hogy kerültél te oda, Bandi? — csudálkodik az öreg Myrtusághy s akkorát nevet, hogy szint-
egy reng belé a diszterem.

— Kari, az a fene-gyerek, no meg hát az az átkozott jó bor parancsolt ide, — dadog, visszahanyatlik és tovább dörmög.

Künn a zuhogó záporban ácsorgó fegyveres had türelmetlenül veri az „Arany menyecske“ ablakait.

— Törjétek be az ajtókat!

szülnek az ilyen tervek egy festő-album valamelyik mintája után, s ismervén Hofhauzer műépítész fölötte lanya fölügyeletét, nem bizta meg a tervek elkészítésével, hanem pályázatot hirdet, mely szerint az illető festők költségvetéseik mellé terveket is tartoznak mellékelni. Az erre vonatkozó pályázati hirdetés lapunk más helyén föltatálható.

— **Bezerédj-ünnep.** Mint lapunknak írják a szegzárdi polgári olvasóköri jövő hónapban Bezerédj ünnepet rendeznek, melynek tiszta jövedelmét a szobor-alapra fordítják. Az ünnep fénypontja Bezerédj Istvánról fölolvasás lesz.

— **Iskolalátogatás.** F. hó 6-án látogatta meg a községi iskolákat Pártos Zsigmond mözsi esperes-plébános, egyházkerületi tanfelügyelő. Ami az egyházi tanfelügyelőnek különösen feltűnt, az a magyarosítás nagy és nehéz munkája volt. Bámulatba ejtették a német ajku tanulók kifogástalan magyar feleleteikkel. A hittani tárgyakon kívül még egyik-másik reáltantárgyat is végighallgatott s a legnagyobb elismeréssel adózott úgy a hitoktatóknak, mint a tanítóknak a magyarosítás terén elért dicséretes és szép eredményért. A gyermeksereget is megdicsérte és szép szavakban buzdította őket vallásosságra

---

Román Gligor, a tapintatos fináncz, ki bámulatos nyugodtsággal titkolta a veszélyt, mely mindnyájukat fenyegette, az asztal közepére állt és eléggé érthetően beszélt el előbbi mulatságos kalandocsáját, mely azonban könnyen irhájától foszthatta volna meg. Jóborissza Kari, a tett embere, felfogván ököllal is, észszel is a helyzet komoly voltát, karonragadta Bandit, szépecskén kivezette és hivei közé lökte.

— Netek, lakjatok jól vele!

Két percz mulva tiszta volt az uteza. A fináncz kardot rántott és kirohanást vezényelt — a sötét éjszaka ellen. Myrtusághy, a költő egyedül maradt a törött poharak romjainál. Álmodozott. Ki tudja, kiről, ki tudja, miről? Suttogva beszél (tán az előtte álló fél pohár borhoz?)

..... csendben valék,

Szépségedet úgy bámulám.

Volt bár sok szép gondolatom,

De ajkra venni nem tudám . . . . .

Nohát, nem érdekes emberek ezek?! . . . . .

és hazaszeretetre. Így kellene magyarosítani minden nem magyarajku községben, s akkor ellehetne mondani nagy Széchenyivel: Magyarország nem volt, hanem lesz.

— **Nincs adókiivetés.** A pénzügyminiszter f. hó elsején kelt rendeletével az ország összes adókiivető bizottságának működését beszüntette.

— **Gyémánt mise.** A legnagyobb ritkaság számba megy, ha pap gyémánt miséjét mutatja be az Ég urának. Troll P. Ferencz pécsi székesegyházi nagyprépost, v. püspök részesült azon ritka isteni kegyelemben, hogy e hó 21-én tölti be áldozárságának 60. évfordulóját. Gyémánt miséje alkalmából tisztelői nagyobb szabásu ünnepélyt rendeznek Pécssett.

— **Érdekes pört tárgyal** a szegzárdi kir. járásbiróság hétfőn. A nagyzási hóbort által kimondhatatlanul sanyargatott Mocsatár György kéményseprő legény pört indított lapunk felelős szerkesztője ellen azért, mert a márczius 15-én az iparos olvasóköri tartott fölolvasáson állítólag fölmutatta Mocsatár György legujabban sikerült arczképét, vagyis amint följelentésében mondja figuráját, melyen kivágott mellényben, félcylinderrel, evikkerrel van ábrázolva, hogy nősülni akar, ki reflektál rá, aki ismeri Mocsatár Györgyöt s komikus stiklijeit, leküzdhetetlen nagyzási mániáját, a magassabb régiók utáni kapaszkodását, bornirt házassági ajánlatait, az jóüzület kacag Mocsatár ezen erélyes föllépésén. Ezenkívül pörbe fogta még a helyi rendőrőrsparancsnokot is, ki nem volt hajladó bolondos játékának fölülni s a famozus becsületsértési ügyben szerkesztőnk ellen a nyomozást megindítani. Amint halljuk a helyi hatóság Mocsatárnak, a mulattató Györgynek Bátaszékről való eltávolítását szorgalmazza.

— **Miniszteri biztos.** Zoltvány Irén panonhalmi teologiai tanár, a közoktatásügyi tanács tagja miniszteri biztos minőségben ma érkezett Szegzárdra, hogy az ottani középiskolákat meglátogassa.

— **Kész az új menedékház.** Teljesen elkészült a Széchenyi-utczai menedékház. Az egész épület téglából épült s olyan szilárd, hogy évszázadokig elér. Egyébként teljesen a modern követelményeknek megfelelőleg épült. Van benne két szép tágas terem, a munka- és játékterem, a menházvezetőnőnek pedig 2 szobából, konyhából és éléskamrából álló lakás. A közeli napokban be fog hurczolkodni a gyermeksereg, nagy öröme a

szülőknek. Végre van menházunk, amely az egészségi szabályoknak is megfelel. Hála az Istennek.

— **Orvvadászok.** Novák Ferencz és Vild Konrád mórági atyafiak szenvedélyes vadász hirben állottak. Szendélyük mellett még a vadpecsenyét is kiválóan szerették. Hét határt jártak be egy-egy nyulért vagy fogolyért, annyira kedvelték a nyulgerinczet meg a fenyőmagos fogolyt. Be jó is az. Még más uri gyomra is szívesen befogadja akár egyikét, akár másikat. Novák és Vild sógor uramék azonban nem válogatosak, Most a tilalmi időben is szívesen megeszik a nyulpaprikást. A napokban is rendkívüli mód fájt a foguk egy-egy tapsi fülesre. El is indultak lesre. De az egyszer pórul jártak. A bátaszéki csendőrök ropant kegyetlen emberek, meglepték a két sógort s följelentették őket az illetékes hatóságnál.

— **Fejedelmi adomány.** Heteyi Sámuel megyés püspökünk a pécsi katolikus legény egyletnek 20 ezer koronát adományozott házépítésre.

— **Pénzügyminiszter rendelete.** A május 1. beállott ex-lex-ből kifolyólag a kévetkező rendelet bocsátott ki: Körrendelet valamennyi pénzügyigazgatóságnak és a fővárosi adófelügyelőségnek. Utasítom a Czimet, hogy a jelen rendeletem vételétől tovább intézkedésig, közadók módjára behajtandó kincstári követeléseknek és egyéb tartozásoknak végrehajtás útján való behajtását egész általánosságban szüntessék be. Ehhez képest rendelem, hogy sem a főszolgabíráknak, sem azok segédjeinek utiöllegeket ne utalványozzon, valamint a z állami végrehajtókat további intézkedésésemig behajtással ne foglalkoztassa. Lukács, s. k. pénzügyminiszter.

— **Zászlószentelés Szegárdon.** A szegárdi kath. tanuló ifjuság Pünkösöd hétfőn tartja zászló-szentelését. A zászló-szentelés alkalmából a tanuló ifjuság színelőadást rendez, melyen színre kerül Rosty Kálmán kiváló író „Szt. Imre herczeg“ hazafias és vallásos irányu színműve. Amint halljuk az előadás iránt a társadalom minden rétegében nagy az érdeklődés. A zászlóanyai tisztet báró Schell Józsefné szül. Sigray Klára volt szíves elvállalni.

— **Értekezlet.** Lapunk utóbbi számában jeleztük, hogy Bajomi Vilmos helybeli ágilis iparos kezdeményezésére mozgalom indult meg azon célból hogy a helyi iparosok, egyéb munkások belevonásával alakítsák meg a Magyarországi munkások rokkant-és nyugdíj egyletének „fiókpénztárát. Az első értekezlet Flórián napján volt, mely igen népes volt. Mintegy ötvenen jelentkeztek máris. Node ez a szám

Bátaszéknek kevés ! kell, hogy tagja legyen a fiókpénztárnak legalább 200 ember. S annyi lesz is. Mindenki beláthatja ezen egyesület nemes és szép célját. Dieséret illeti Bajomi Vilmos urat, aki a fiókpénztár létrehozásán szüntelenül fáradoz. A fiókpénztár létesítése érdekében f. hó 10-én d. u. 2 órakor az iparos olvasóköri ismételt értekezlet lesz, amelyre ez úton is minden érdeklődő tisztelettel meghívatik.

— **Tanítói közgyűlés.** Tolnavármegye általános tanító egylete jövő hó 18-án tartja rendes évi közgyűlését Tolnán. A közgyűlést 17-én választmányi ülés előzi meg. A közgyűlés után juniális lesz, mely az érdeklődés után itélve igen látogatottnak ígérkezik.

— **Járlat nélküli lovak elkobzása** A helybeli m. kir. csendőrség a közelmúlt napokban Schmidt József és Hofmán János várdombi — Vitner Jakab bajai lakosoktól egy egy járlat nélküli lovat kobzott el s ötlet az illetékes hatóságnak följelentette.

— **A bátaszéki községi iskolák évről évi vizsgái** jövő hó 21-én veszik kezdetüket s tartanak 27-ig bezárolag. Mindennap két vizsga lesz, egyik délelőtt, másik délután. Az utolsó vizsgák 27-én Kövesden és Lajvéron lesznek.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be „Mauthner“ Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a Sétatéri vagy a „Margitszigeti“ fűmagkeverékét. — Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

C S A R N O K.

Anikóhoz.

... „Mikor elbucsuztunk, s én kimentem a nagy világba, megfogadtuk egymásnak, hogy nem irunk, nem csevegünk levélben sem egymással, addig, a mig mint hires ember haza nem térek szülőfalumba, hozzád, Annuskám, édes szentem! Szegény anyámnak majd a szíve szakadt meg, a mikor elbocsátotta egyetlen fiát, reménységét, az egyetlen legkisebbet, a ki megmaradt az öt közül. De nem hagytam egyedül. Te voltál mellette, hűséges gyámoltója vigasztalan magányában, te édes, te jó ki ugy szereted őt, mintha édes anyád volna. Megtartottuk fogadalmunkat hat hosszú éven át. Ha most elgondolom, hogy hat évig nem láttalak, nem hallottam hangodat, ugy érzem, olyan áldozatot hoztam, melyért nem kárpótolhat semmi, semmi.

De most már elmúlt! Itt-ott az édes anyámnak írott levelekből tudtad meg életem folyását... mit tudtok ti, szeretteim, ott az erdélyi csöndes falucsukában? Mert tudd meg, édes Annám, hogy mindaz a mit hat hosszú éven át édes anyámnak életem fo-

lyásáról összeirtam, nem volt egyéb, mint egy nagy hazugság! Igen, hazugság! . . . De keservesen esett nekem, hogy hazudnom kellett jóllétről, baladásról, elismerésről, hírnévről . . . és azok az ujjongó, boldogságtól sugárzó levelek, melyek a szívem hasogatták: "Boldog vagyok, lólkem édes fiam, annyira ismernek, szeretnek abban a nagy városban és Anikó mindig csak azt hajtogatja, elfelejt majd engem a szép cifraruhás asszonyok között, én meg vigasztalom. Nem olyan ám az én Károlyom. De aztán gondolkodj ránk sokat, édes fiam és el ne feledd azt az édes jó gyermeket, Annát . . . «Én ódes Anikóm, hogy én téged elfelejthetnélek! . . . Mikor összekuporgatod pénzeskémmelel elhagytam falumat, hogy a fővárosba menjek, gyermek voltál még Anikóm, alig tizenhat éves. A tehetség tombolt bennem, nem hagyott nyugodni! Híres festő akartam lenni; ez volt az én bálványképem, ábrándom, álmom! Két évet töltöttem a fővárosban. Ekkor kezdődött az én nagy hazugságom! Azt irtam anyámnak, hogy jó dolgom van, a mesteriskolába járok szorgalmasan, mestereim nagy jövőt jósolnak, dicsérik szorgalmamat, tehetségemet! . . . Ez mind igaz volt. Azt is irtam, hogy szabad időmben tanítok festeni, rajzolni és keresményemből, ha nem is urasan de gond nélkül megélhetek. Gond nélkül? . . . kényelmesen! Elhiszed-e nekem édes szentem hogy többet éheztem, mint ettem? Hányszor feküdtem le üres gyomorral, hideg szobában. Büszke voltam, nem akartam könyörögni, koldulni egy kis támogatásért, segítségért nagy uraknál, mint sok pályatársam tette . . . inkább éheztem.

Elmult valahogy az a nyomoruságos két esztendő is; fiatalságom, vasakaratom és erős egészségem voltak hűséges társaim, a kiknek segítségével valahogy csak kibirtam ezt a sok nyomoruságot . . .

Valamelyik napon azt mondta mesterem: „Fiatalságod, ön itthon már nem tanulhat; tehetséged és szorgalma révén az elsők közé emelkedhetik, de tanulnia kell, sokat tanulnia! Meg kell ismernie a világot, a külföldet. Menjen ki Párisba, tanulmányozza a műremekeket és a mi a fő, tanuljon a legújabb francia mesterektől!“ Keserű válasz lebegett ajkamon, kimenni Párisba?, de mikor oly szegény vagyok, hogy alig jut a mindennapira? Lehajtottam fejemet és némán kimentem a teremből. Ekkor segítségemre jött a szerencse. Néhány forintért eladtam egy bájos kis tanulmányfejet — mint később hallottam tizszeres árát nyerte rajta a kereskedő — és ekkor irtam anyámnak, hogy csinos kis összeget takarítottam meg e két év alatt és most megyek ki Párisba.

Mikor Párisba megérkeztem, éppen öt forint volt a zsebemben. Azt hiszed, kétségbeestem? Nem, kis Anikóm! Biztam a jó szerencsében. A jó szerencse nem is váratott magára, megjelent egy festőtársam személyében, a ki elvitt magával haza. Nyo-

moruságos kis padlás-szobában lakott, a mely azonnal az én otthonom is lett. André barátom gazdag volt — 50 francot keresett havonta. Kitiünő foglalkozása volt szabad idejében! Teheneket, kifliket és boros üvegeket festetett egy — czimfestőnek. Megosztotta mindenét velem. Szorgalmassan járogattam a képtárakba és készítettem másolatokat a remekművekről, a melyeket aztán potom áron kellett a műkereskedőknek eladogatnom. Hónapok mulva egy híres mesternek a kezébe került egy ilyen másolat. A festési modorom annyira megtetszett neki, hogy díjtalanul felvett iskolájába. És ekkor elkezdtem tanulni fáradhatlanul, vas szorgalommal, közbe — közbe pedig álmodoztam fényes jövőről, hírnévről boldogságról és — rólad, Anikóm; — és irtam haza a boldogságról árodzó leveleket, hideg szobában, üres gyomorral! Leirtam a fényes estélyeket, melyekre hivatalos voltam és melyeket otthon mulattam át fagyos szobáskánkban — barátommal. Irtam főrangu barátaimról, a színházi előadásokról, gémberedett ujjakkal, a mikor nem tudtam, hogy lesz-e holnap kenyertünk? Ti ezt mind elhitették nekem, ti édesek, ti jók és örültetek sikereimnek . . .

Aztán jött egy nap, a mikor nem tudtam felkelni ágyamból, tüdőgyulladásba estem. Kinos éjeket virrasztott át ágyam mellett hü barátom André. Iszonyuan szenvedtem. Lázás álmaimban egyre azt hörögtem, hogy a sok kisérőség, bánat nehezedett rá mellemre, az fojtogat, marcangol. Aztán felgyógyultam — mikor először a tükörbe néztem megijedtem önmagamtól. Kisértet bámult rám a tükörből! Lassan visszanyertem erőmet és ekkor eltökéltem, hogy lefesselek téged, úgy, a mint utoljára láttalak, aranyos, szőke hajad kibomolva omlott vállaidra és te néztél utánam a kis ablakon, a mint eltávoztam messze idegenbe.

A lelkeimmel festettem képedet! Beleöntöttem ebbe a képbe mindent, a mi bennem élt, lázongott. Az álmaimat, a vágyakozásomat utánad, a szerelmeimet. A mikor a kép elkészült, leborultam előtte! Elvittem a mesteremhez . . . megnézte és azt mondta, így nem festettem még soha. Ez a kép a poezisnak, a harmatos úde ifjuságnak a himnusza . . .

Aztán kiállítottuk képedet a Salonban és az arany díszéremet feltűzték a mellemre . . . én voltam egy napig Páris hőse. Most már csakugyan híres ember vagyok, a képeimet csak úgy kapkodják.

Hírnév, dicsőség, aranyos álmaim, mind — mind valóra váltak . . . A legelső palotában tárt karokkal várnak . . . Most hazajövök . . . utban vagyok kis falucskám felé . . .

Dobd el azt a levelet édes . . . itt állok mögötted már jó ideje és nézem, mint olvasod soraimat . . . Adj egy csókot, Anikóm, édes szentem. Itthon vagyok!

Davidovits Margit.

Felelős szerkesztő Joó Károly.

Pályázati hirdetés.

A bátaszéki róm. kath. hitközségi tanács mint templomépítő bizottság goth stílusú három hajós, ujonnan épült **templom kifestésére** pályázatot hirdet.

Pályázni óhajtók tervöket és költségvetésöket, mely a 15.000 koronát — az állványozási költségeket is beleszámítva — tul nem haladhatja, alulírt elnökségnek **május hó végéig** annál inkább nyujtsák be, mert később érkező pályázatok figyelembe nem vétetnek.

Pályázók tervök és költségvetésük elkészítéseért külön díjazásra igényt nem tarthatnak.

Pályázók ajánlatukban a munka befejezésének időpontját határozzák meg.

A templomtervek alulírott elnöknel betekintheők.

A festési tervek és költségvetés felülvizsgálását a tanács szakértők vizsgálata alá bocsátja s fentartja magának a jogot a tervek közül szabadon választhatni.

Bátaszék, 1903. május 8-án.

Holndonner Ferencz,
prépost-plebános

A szőlő peronosporája ellen való védekezéshez általánosan elismert legjobb anyag a

Dr. ASCHENBRANDT-féle

BORDÓI-POR.

Ára Budapesten: 50 kilogrammos zsákokban á kilogramm **66 fillér**, 10 és 5 kilogrammos zsákokban, valamint 2 kilogrammos dobozokban á klgr. **70 fillér**.

Használata olcsóbb, biztosabb, előállítása gyorsabb, a levélhez jobban tapad, mint a rézgálicz, a permetezőt sohasem dugítja.

A magyar-óvári magy. kir. gazdasági akadémia növényélettani állomása kísérletének fényes eredménye a legkitünőbb külföldi szaktudósok véleménye, számos magyar gazda bizonyítványa bárkinek díjtalanul megküldetik.

A bordói-por ezenkívül kitünő eredménynyel használható a burgonyavész ellen, gyümölcsfák permetezésére, gabonacsávázásra és baromfiólak fertőtlenítésére.

Megrendeléseket elfogad a
„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

A por kapható és megrendelhető:

Mayer Gusztávnál, Bátaszéken.

3-3.

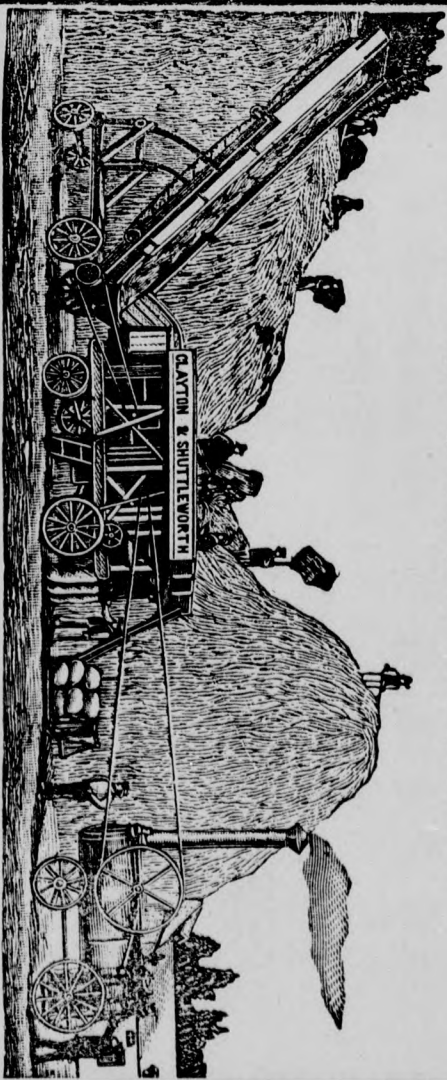
Clayton & Shuttlesworth

mezőgazdasági gépjárművek

Budapest

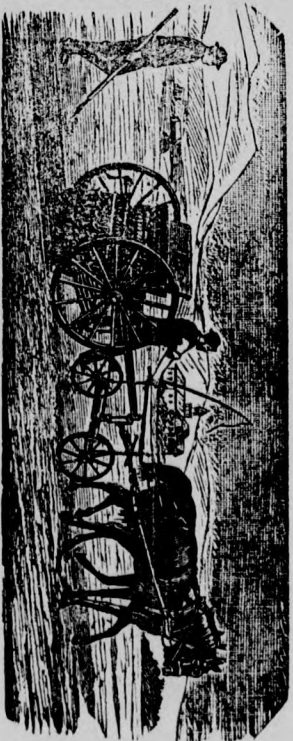
Váci-körút
63. sz.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gözcseplőgép-készletek

2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakazalozók, továbbá járgány-cseplőgépek, lóhere-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáó- és aratógépek, szénagyújtók, boronák.

„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szecsakavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, örlő-malmok, egyetemes aczel-ekék,

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes ábrák kinyitásra ingyen és bérmentve küldelnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb

locomobil- és cseplőgép-gyára.

Schottolla Ernő Budapest

VI. Andrassy ut 2. szám.

Legnagyobb raktár egészségügyi, kényelmi és sport ezikkelben.

Szagmentesen záró szoba klosetek. Hygienikus köpöedények. Legjobb minőségű gummi sárczipők és hóczipők. Korcsolyák és jégpatkók.

THERMOPHOR.

Testmelegítő, mely tűz nélkül a meleget 3—6 órán át tartja.

✂ **Betegtoló koesik** ✂
minden árban.

Minden osztályról külön árjegyzéket kívánatra ingyen küldetnek meg.
16. 18.

Nyomtatványok raktára.

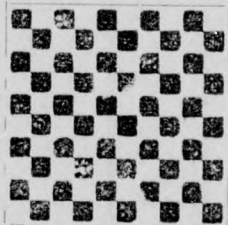
BÁTER JÁNOS

könyvnyomdája ✂ ✂
nyomtatványraktára ✂
és papírkereskedése ✂

SZEGZÁRDON.

Papírkereskedés.

Ifj. Klósz Gáspár

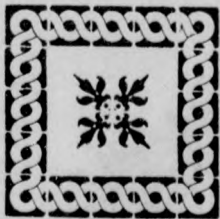

cementlemez-gyára
Bátaszéken,
Garay János-utca 1137. sz. a.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy cement-lemez gyárat alapítottam. Raktáron tartok **mindenféle cementet**, minden színben **cementlapokat**, minden alakban és nagyságban **sirköveket, kutfedeleket és istálló jászolyokat** a legelőnyösebb árban, ugyszintén **mindenféle beton munkát** olcsón vállalom.

Költségvetést ingyen és bérmentve küldök.

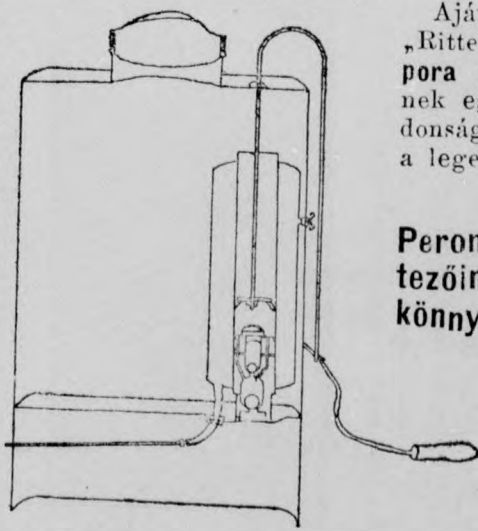
Levélbeli tudakozódásokra rögtön válaszolok.

3-10.

RITTER BALINT Bátaszék

Szt.-István-tér.

Ajánlja az általa föltalált „Ritter rendszerű“ **Peronospora permetezőit**, melyeknek egyik kiváló jó tulajdonsága, hogy tisztogatását a legegyszerűbb munkás is eszközölheti.

Peronospora permetezőimet legjobb anyag, könnyű kezelés és precis működés jellemzi. Egy darab ára; 26 korona. Minden darab jóságáért 3 évi jótállást vállalom.

Ugyszintén raktáron tartok feckendőkhez új részleteket, pontos adagoló, szénkénegező és kénporfuvó eszközöket.

Javításokat a legolcsóbban elvállalom.

Levélbeli tudakozódásokra rögtön válaszolok.

Viszontelladók és tömegesebb megrendelők kedvezményben részesülnek.

4-10.